

Bezint eer ge begint, Catalonië en Co

Citation for published version (APA):

Chamon, M., & Van der Loo, G. (2012). Bezint eer ge begint, Catalonië en Co. *De Standaard*.

Document status and date:

Published: 28/09/2012

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

AFSCHEURENDE STATEN NIET ZOMAAR LID VAN EUROZONE

De EU is niet het meest geliefde clubje van het moment, maar als Catalonië, Schotland of Vlaanderen zich zouden afscheuren, hopen ze er toch vlotjes lid van te worden. Dat Sant Jordi, Braveheart en de Vlaamse leeuw toch maar opletten, waarschuwen **GUILLAUME VAN DER LOO** en **MERIJN CHAMON**: zo evident is dat allemaal niet.

Bezint eer ge begint,

GUILLAUME VAN DER LOO EN MERIJN CHAMON

Wie? Doctoraal onderzoeker en assistent aan de vakgroep Europees recht van de Universiteit Gent

Wat? Behalve op juridische zouden zich afscheurende lidstaten vooral op politieke bezwaren stuiten om zich bij de EU aan te sluiten.

Waarom? Lidmaatschap van de Unie vereist toestemming van alle leden. Dus ook van, bijvoorbeeld, Spanje, het Verenigd Koninkrijk en België.

De politieke spanningen in Catalonië lopen al een tijdje op. Na een enorme pro-Catalaanse mars eerder deze maand, culmineerden mislukte gesprekken over financiële autonomie voor de Spaanse regio in vervroegde Catalaanse verkiezingen op 25 november, die meteen een referendum over de onafhankelijkheid van de regio worden (*DS 27 september*). De Catalaanse minister-president Artur Mas heeft daarbij al aangegeven dat een onafhankelijk Catalonië lid zou moeten blijven van de EU en de eurozone.

Ook elders in de Europese Unie vinden we regionalisten terug die zowel onafhankelijkheid als EU-lidmaatschap nastreven. Zo wenst de Scottish National Party (SNP), die momenteel een absolute meerderheid heeft in het Schotse Parlement, een referendum omtrent Schotse onafhankelijkheid te organiseren in de herfst van 2014. Tegelijkertijd is de SNP van mening dat Schotland, na de onafhankelijkheid, automatisch lid zal blijven van de EU omdat het de internationale rechten en verplichtingen opvolgt van het Verenigd Koninkrijk. Zo zou Schotland een zelfstandige EU-lidstaat worden, los van het VK. In Vlaanderen argumenteert de N-VA dan weer dat België zal verdampen in 'Europa', wat lijkt te impliceren dat eenmaal het Belgische niveau verdamt, Vlaanderen zich nog steeds binnen de EU zal bevinden.

De Europese solidariteit tussen deze regionalisten werd vorige zaterdag nog aangetoond, toen een de-

Catalonië als 'nou estat d'Europa', zoals de betogers in Barcelona onlangs stelden: zo simpel is het niet.

© Gustau Nacarino/reuters

legatie van de Vlaamse Volksbeweging naar Edinburgh vloog om een manifestatie voor een onafhankelijk Schotland te steunen (*DS 24 september*).

Er was wel Oost-Duitsland...

Naarmate het onafhankelijkheidsstreven van bo-

venstaande regio's concreter wordt, stelt zich in toenemende mate de vraag of het EU-lidmaatschap van Catalonië en co wel zo'n evidentie is als beweerd wordt. De Europese verdragen voorzien immers alleen in procedures om lid te worden van de EU of uit de EU te treden (de exit-procedure), maar niet om

Catalonië en co

lid te blijven na afscheuring van een bestaande lidstaat. Regio's van lidstaten hebben onder het Europees recht ook geen bevoorrechte positie, ongeacht hun autonomie onder nationaal recht. Dat bevestigde het Hof van Justitie van de EU al. Eerder deze maand verklaarde Commissievoorzitter Barroso dat Schotland de klassieke toetredingsprocedure (opnieuw) zou moeten doorlopen mocht het onafhankelijk worden. De Commissie had ook al in die zin op een parlementaire vraag geantwoord in 2006 en verklaard dat de afscheuring door een regio van zijn nationale staat ook een uittrede uit de EU zou

Moeten toeristen hun identiteitskaart bovenhalen als ze de Schengenzone verlaten om de Sagrada Familia te bezichtigen?

betekenen. Zulke regio's zouden bijgevolg de traditionele toetredingsprocedure moeten doorlopen om (opnieuw) lid te worden van de EU. De enige toetreding zonder deze procedure was de historische eenmaking van Duitsland, waarbij West-Duitsland Oost-Duitsland absorbeerde en waardoor laatstgenoemde ook automatisch lid werd van de toenmalige Europese Gemeenschappen.

... maar ook Kosovo

De grootste uitdaging voor EU-lidmaatschap zou voor regio's zoals Catalonië niet liggen in de democratische, economische of administratieve toetredingsvereisten (de criteria van Kopenhagen), maar in de politieke realiteit. EU-lidmaatschap is alleen mogelijk als de huidige lidstaten daar unaniem mee akkoord gaan. Indien alle lidstaten de toetreding van een separatistische regio steunen, zou er onder politieke druk wel een creatieve juridische oplos-

sing gevonden worden om de regio snel als nieuwe lidstaat in de EU-club op te nemen. Het is echter weinig waarschijnlijk dat een dergelijk scenario zich zou voltrekken. Ten eerste houdt de vereiste unanimité in dat de lidstaat waarvan de regio zich afscheidt (Spanje) een belangrijke politieke troef in handen heeft, aangezien het de toetreding van de regio (Catalonië) tot de EU kan blokkeren. Ten tweede is het duidelijk dat andere lidstaten die zelf geconfronteerd worden met separatistische regio's niet warm zullen lopen om zulke nieuwe staten te erkennen, laat staan tot de EU toe te laten. De voorlopige weigering van verschillende EU-lidstaten (waaronder Spanje) om Kosovo als onafhankelijke staat te erkennen, bevestigt dit.

De vraag stelt zich voorts of de afscheuring door een regio van zijn nationale staat de exitprocedure activeert. Want de Commissie is van oordeel is dat een afscheuring ook een uittrede uit de EU betekent. Nu schrijft de exitprocedure voor dat het verlaten van de EU onderhandeld moet worden met de overige EU-lidstaten. Dat zou voor een regio als Catalonië het surrealistische gevolg hebben dat het niet alleen moeten onderhandelen met Spanje voor haar onafhankelijkheid en daarna met de EU-lidstaten voor haar lidmaatschap, maar daarvoor ook eerst met de EU-lidstaten om uit de EU te kunnen treden. Maar opnieuw: een creatieve oplossing voor dat probleem zou wel mogelijk zijn als er een politieke consensus kan gevonden worden.

En dan de euro nog

Er zijn nog tal van andere complexe problemen die zich kunnen voordoen als een separatistische regio niet meteen zou kunnen toetreden tot de EU. Kan Catalonië de euro als munt blijven gebruiken? Verliest Schotland de Britse *opt-out* voor de euro, waardoor het toch verplicht zal worden deze in te voeren? Moeten toeristen hun identiteitskaart bovenhalen als ze de Schengenzone verlaten om de Sagrada Familia te bezichtigen? Hebben Catalaanse ondernemingen nog toegang tot de interne markt van de EU?

We beweren niet dat al die problemen zich per definitie zouden voordoen als een van deze regio's zijn onafhankelijkheid uitroept. Wel is duidelijk dat de situatie bijzonder complex zou zijn onder het Europees recht. Misschien juist daarom zijn regionalistische partijen in hun programma's bijzonder vaag over de EU-dimensie van hun onafhankelijkheidsstreven. Spreken is zilver, zwijgen is goud?

HANS VANDEWEGHE

FAMILIE

Het voorbije weekend hebben we geleerd dat wielrenners, ook al worden ze miljoenen betaald door compleet verschillende ploegen en bedrijven, elkaar toch kunnen helpen of minstens geen stokken in de wielen steken. Daarnaast hebben we het hele wereldkampioenschap Belgische wielrenners (m/v) aan het woord gehoord die op een correcte, afgemeten wijze hun mening gaven en ook zichzelf heel eerlijk beoordeelden, in keurig Nederlands bovendien.

Ondertussen was *De slimste mens* begonnen, met een basketbalspeler die er van bij de start bij was en zeven keer bleef zitten. In alle zeven uitzendingen werd hij aangesproken op zijn lengte: 2m14 is niet klein, maar één keer 'Welk weer is het daarboven?' had volstaan. Nog erger dan het gedram over zijn lengte was de verwondering: alle zeg, een basketbalspeler nog wel, én slim. Waarop kranten hem gingen bellen en vroegen hoe dat kwam dat hij zo slim was – en dat voor een basketbalspeler zeg. Of Philippe Geubels, die hem vroeg of hij elke dag een encyclopedie las. Tomas Van Den Spiegel bewees in de quiz vooral dat hij veel wist en erg geconcentreerd zijn ding kan doen. Wie hem ooit heeft ontmoet, weet dat hij ook slim is. En beschaafd.

Misschien was het autocensuur, maar ik heb in die dertig jaar als sportjournalist meer slimme en beschaafde sporters geïnterviewd dan domme of lompe, en de helft van die domme waren wellicht niet eens dom, maar drukten zich gewoon slecht uit.

In het voetbal – gelukkig niet altijd mijn biotoop – lag dat anders. Ook daar heb ik bewust geselecteerd. Vincent Kompany? *Any time*. Gert Verheyen? Te weinig mee gesproken. Jelle Van Damme? Eén keer, een marteling. Carl Hoefkens? Nooit, houden zo.

De premisse dat slimme sporters uitzonderingen zijn, is een groteske perceptie die we te danken hebben aan het overaan-

Moeten behalve refs niet ook journalisten beschermd worden?

bod voetballers op onze sportbladzijden en het gemak waarmee we die non-atleten een forum geven. Wat Jelle Van Damme na de bekerwedstrijd van Standard dinsdagavond uitvat, is nooit gezien.

Die bedreigde zomaar een journalist die even tevo-

ren een volstrekt logische slotvraag had gesteld aan de trainer van Standard, die na drie verlieswedstrijden eindelijk nog eens had gewonnen: 'Heeft u ooit gedacht: misschien is dit mijn laatste wedstrijd?' Ron Jans zei 'merci' en stapte weg van de micro: dat was zijn goed recht, want hij bleef minzaam.

De primaat Van Damme die daarna in beeld verscheen, begon net niet op de journalist te timmeren: 'Je moet daarmee stoppen, met die klootzakkerij, waag het niet nog eens zo'n vraag te stellen.' En al die tijd met die uitgestoken vinger naar de journalist die gewoon een logische vraag had gesteld, want zo werkt het in het voetbal: vier verlieswedstrijden op rij betekent geregeld ontslag. Het zou goed zijn als de voetbalbond en de profliga een voorbeeld zouden stellen en net als de refs ook de journalisten zouden beschermen.

Hoefkens dan. Ik zal er nooit meer staan, tussen de 'fans', maar gesteld dat ik er nog eens verdwaal (en niet word herkend) dan zou ik het als een belediging opvatten als ik zou worden bedankt door Hoefkens en zijn debiele megafoon zoals bij elke thuiswedstrijd van Club. De soap-Hoefkens van deze week tarte alle verbeelding. Eerst niet groeten, dan weer wel groeten. Eerst geen kapitein meer, dan weer wel kapitein. Uiteindelijk is alles vergeven en vergeten: de uitgespuwde Hoefkens ging door het stof middels een lullige homevideo en is weer de best denkbare kapitein voor Club Brugge. Van een zwaktebod gesproken en dat geldt ook voor Standard, waar Van Damme aanvoerder is. We mogen met Standard en Club Brugge te doen hebben als Van Damme en Hoefkens daar de morele leiders moeten spelen.

De grootste onzin kwam weer uit de Brugse bestuurskamer, ook bekend als FC Vlerick. Ze hebben bij Club een professor marketing in hun tribune godbetert en die heeft naar de *community* gekeken en zijn favoriete club geadviseerd. Ze hebben daar ook een manager en die had op de communitycursus van de Vlerick-boy goed opgelet. 'Voor een familieclub als de onze is Hoefkens' gedrag ontoelaatbaar.' Familieclub is een rekbaar begrip bij Club Brugge. Op 2 september hebben Clubfans op de parking in Kruike vier Turken onder wie een zwangere vrouw – een familie – in elkaar geslagen.

Hans Vandeweghe fileert elke vrijdag de sport uit binnen- en buitenland.

SCOOP

JOOST VANDECASTEELE

Scoop kiest elke week een aantal citaten, met een kritische blik op sterke verhalen en hoe ze in de media gebracht werden.

'7u30 kranten en koffie in Flamingo, 8u boodschappen Anneessensplein, 10u partijbureau' (verkiezingsmagazine Bianca Debaets)

Eerlijk is eerlijk. Voor in Antwerpen de strijd losbarstte tussen de man met een dieetboek en de man met een magazine, was er in Brussel eerst het tijdschriftje *Bianca*, met de moedige opening 'Beste lezer, de kans is groot dat we elkaar al hebben ontmoet'. Dat was bijna even moedig als op de cover zetten dat ze een exclusief interview had met Steven Vanackere, zeker gezien het feit dat hij de vragen stelde. Het waren er welgeteld drie. Maar de ware blikvanger is haar eerlijke daginde-

ling, getiteld 'Bianca 24/24', waarbij ze dus blijkbaar in een tijdsspanne van 30 minuten kranten doorneemt en een afstand van twee kilometer overbrugt om dan twee uur boodschappen te doen. Dat is bijna even eerlijk als Joëlle Milquet die in haar folder durft toe te geven dat ze 'in principe van mensen houdt'.

'Deze amateurmostlms worden opgepakt en de cartoonisten die hetzelfde doen, zijnde haat rondzaaien, worden 24 op 24 beschermd.' (komiek Youssef El Mousaoui op Facebook naar aanleiding van de cartoons in 'Charlie Hebdo')

Maar eerlijk is eerlijk. Hij was de eerste Vlaamse komiek van Marokkaanse origine. Over de waarde van zijn materiaal kan ik niet oordelen, we gaan niet naar elkaars voorstellingen kijken. Maar zijn mening over humor intrigeert mij wel. Hoe hij als komiek gebruik maakt van een podium als vrijplaats van ideeën en meningen, maar cartoonisten niet hetzelfde gunt. Maar misschien zijn die mensen ook maar amateurs in zijn ogen, net als de Sharia4Belgium-boys die even passé zijn als het gebruik van 4 in plaats van 'for'.

'Dat is misschien niet zo belangrijk.' (Linda de Win, De zevende dag)

Eerlijk was ze wel, Linda, toen ze zelf in de war raakte op het moment dat ze zei dat Selahattin Kocak van de socialisten naar de liberalen was overgestapt, een feit dat volgens haar dus weinig belang had. Het klonk als een onderhuidse kritiek op de inwisselbaarheid van de centumpartijen. In dezelfde aflevering gebruikte Ben Weyts in een debat over Brussel de zinsnede 'op gespannen voet met de waarheid staan' (met een bijdrage aan Sabam wegens copyright Bart De Wever), om daarna te

verklaren dat tot zijn spijt in Brusselse Nederlandstalige scholen niet allemaal *Vlamingskes* zitten. Of is zo'n uitspraak gebaseerd op uitsluiting en wereldvreemdheid ook niet belangrijk?

'Schoonheid is pijnlijk'

(titel documentaire over kunstenaar Wayne White)

Beauty is embarrassing heet de film en ik kon kiezen tussen 'gênant' of 'beschamend' of 'pijnlijk' als vertaling. Pijnlijk leek het schoonst om schoonheid te typeren. Wayne White zelf is onder meer verantwoordelijk voor het anarchistische en visuele uitdaginge kinderprogramma *Pee-wee's playhouse*, maar ook voor videoclippareltjes van The Smashing Pumpkins en Peter Gabriel.

Los van een oeuvre dat nooit te onderschatten valt, is er het majestueuze van die titel. Het is een zin die hij getekend heeft op een bestaand schilderij van een natuurlandschap.

Een zin die iets fenomenaa's impliceert, namelijk het omgekeerde. Dat het pijnlijke, het gênante en het beschamende ook schoonheid bevat. Dat normaliteit niet alleen saai is, maar ook nog eens afgrijselijk lelijk.